

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Kraj Vysočina se vyznačuje nízkou hustotou osídlení, značným počtem převážně malých obcí a nižším podílem městského obyvatelstva.
- Počet obyvatel kraje v posledních letech vzrostl zejména vlivem migračního přírůstku. Zejména třebičský okres ale migrací stále ztrácí.
- Vzdor rostoucí migraci ze zahraničí na Vysočině stále žije relativně málo cizinců.
- Počet narozených dětí zůstává relativně vysoký, stejně jako průměrný věk matky při narození. Dále se zvyšuje podíl dětí narozených mimo manželství, který ale ve srovnání s velkou většinou krajů České republiky stále zůstává relativně nízký.
- Úmrtnost na Vysočině je stále relativně nízká, hlavními příčinami úmrtí jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy a novotvary.
- Pokračuje proces stárnutí obyvatelstva, zvyšuje se počet obyvatel v poproduktivním věku a roste průměrný věk. Nejmladším okresem kraje je Jihlavsko, nejstarším okres Pelhřimov.
- Naděje dožití na Vysočině patří v mezikrajském srovnání k nejvyšším, u mužů ale v posledních letech mírně klesá.
- Počet sňatků v posledních letech rostl, muži i ženy ale vstupovali do manželství ve vyšším věku.
- Počet rozvodů na Vysočině zůstává relativně nízký, nejčastěji se rozvádějí manželské páry ve věku 40 až 49 let.
- Kraj Vysočina se vyznačuje nízkou mírou potratovosti.

Sociální vývoj

- Na Vysočině se projevoval růst počtu zaměstnaných a úbytek nezaměstnaných osob. Rostla míra ekonomické aktivity a míry zaměstnanosti.
- Vysočina se vyznačuje relativně vysokým podílem zaměstnaných v primárním sektoru a nižší zaměstnaností v sektoru terciárním.
- Vzdor růstu počtu zaměstnavatelů se na celkové zaměstnanosti kraje nejvíce podíleli zaměstnanci.
- Nezaměstnanost na Vysočina od roku 2014 klesala. Její pokles byl výraznější u žen než u mužů.
- Dlouhodobá nezaměstnanost byla problémem zvláště okresu Třebíč.
- Počet volných pracovních míst se v kraji zvýšil.
- Počet zaměstnaných vzrostl.
- Vzdor růstu na Vysočině nadále přetrvává nižší úroveň průměrné měsíční mzdy. Reálná mzda v kraji mírně vzrostla.
- Výrazně poklesly vyplacené dávky státní sociální podpory.
- Důchodců v kraji přibývá, převládají mezi nimi ženy.

- Průměrná výše starobního důchodu je na Vysočině v mezikrajském srovnání třetí nejnižší. Podíl průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu mírně vzrostl.
- Dále přibylo předčasných důchodů. Jejich podíl na celkovém počtu starobních důchodů je na Vysočině ze všech krajů nejvyšší.
- Pracovní neschopnost v kraji byla vyšší u žen, u nichž byla též zaznamenána delší průměrná doba trvání jednoho případu.
- Počet dětí v mateřských školách na Vysočině zůstává vysoký. O něco přibylo žáků základních škol, stále ubývá studentů středních škol
- Dále se snížil počet studentů vyšších odborných i vysokých škol. Velká většina vysokoškoláků studuje mimo území kraje
- Vysočina se dlouhodobě vyznačuje nízkou úrovní kriminality, vzrostl však počet dopravních nehod a požárů.

Ekonomický vývoj

- V regionálním hrubém domácím produktu se Vysočina řadí na desáté místo mezi kraji. Zemědělství, lesní hospodářství a rybolov mají v kraji relativně nejvyšší podíl na hrubé přidané hodnotě.
- Intenzita výzkumu a vývoje na Vysočině v minulých letech klesala. Vědu a výzkum financoval téměř výhradně podnikatelský sektor. K internetu je na Vysočině připojeno 80 % domácností.
- Pro Vysočinu je charakteristický menší počet registrovaných ekonomických subjektů a nižší podnikatelská aktivita. Nejvíce subjektů se v kraji zabývá obchodem a opravami motorových vozidel.
- Díky růstu rostlinné produkce na Vysočině vzrostla i hrubá zemědělská produkce.
- Zásluhou vyššího hektarového výnosu v kraji mírně vzrostla celková sklizeň obilovin.
- Vysočina je v rámci republiky klíčovou bramborářskou oblastí. Z kraje pochází více než třetina sklizených brambor.
- Poklesly stavy skotu i prasat, početní stavy drůbeže kolísaly. Vzdor tomu Vysočina zůstává významným producentem masa.
- Nejrozšířenější dřevinou lesů Vysočiny je smrk ztepilý, jehož porosty ale v posledních letech hromadně likviduje kůrovec. V důsledku toho obrovsky vzrostl objem nahodilé hmyzové těžby.
- V průmyslových podnicích kraje o něco poklesl počet zaměstnanců, výše tržeb ale opět mírně vzrostla. Mzda v průmyslu stále zaostává za republikovou úrovní
- Stavební výroba v kraji stagnovala. Výrazně vzrostl počet vydaných stavebních povolení i předpokládaná hodnota staveb.
- V kraji se zvýšil počet zahájených i dokončených bytů.
- Po silnicích Vysočiny se přepravil větší objem zboží, zvýšil se počet cestujících na železnici.
- V hromadných ubytovacích zařízeních na Vysočině přibylo zahraničních hostů. Nejčastějšími zahraničními návštěvníky kraje jsou stále občané Slovenska a Německa.

Životní prostředí

- Na Vysočině dlouhodobě ubývá zemědělské i orné půdy. Podíl ekologicky obhospodařované půdy je v kraji nízký.
- Na území kraje se nachází dvě velkoplošná a přes dvě stovky maloplošných chráněných území, jejichž výměra v roce 2019 představovala necelou desetinu rozlohy kraje.
- Spotřeba vody na Vysočině mírně poklesla, výrazně vzrostla sazba za vodné a stočné. Zvýšil se podíl obyvatel žijících v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod.
- Lví podíl na emisích mají v kraji malé stacionární a zvláště mobilní zdroje znečištění.
- Kraj se dlouhodobě vyznačuje jedněmi z nejnižších emisí oxidů dusíku, jejichž výši ovlivňuje především doprava.
- Na Vysočině vzrostla produkce komunálního i podnikového odpadu. Třídění komunálního odpadu je v kraji na poměrně dobré úrovni.
- Většina investic na ochranu životního prostředí byla určena na nakládání s odpadními vodami. Neinvestiční výdaje směřovaly především do nakládání s odpady.